

Міжнароднае супрацоўніцтва

АД ПЛАСТЫКУ ДА КЛІМАТЫЧНЫХ ЗМЕН

На VII пасяджэнні Міждзяржаўнага экалагічнага савета СНД прадстаўнікі краін-удзельніц абмеркавалі актуальныя праблемы рэгіёна і абмяняліся вопытам у іх вырашэнні.

Як адзначыў міністр прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь Андрэй ХУДЫК, савет — выдатная пляцоўка для вырашэння самых актуальных «зялёных» пытанняў на міжнародным узроўні, перш за ўсё змены клімату, аховы навакольнага асяроддзя і экалагічнай бяспекі. Ад правядзення мэтанакіраванай, прадметнай работы ў гэтым кірунку залежаць дабрабыт і росквіт усяго чалавецтва. Мэта ж савета — зрабіць максімальны канкрэтны практычны ўнёсак у рашэнне дадзеных задач.

Пластыку бой!

Падчас пасяджэння беларускі бок падзяліўся вопытам работы па пераходзе ад пластыкавай упакоўкі да экалагічна бяспечнай.

— Наша краіна з'яўляецца лідарам у пытанні абыходжання з адходамі на постсавецкай прасторы, — адзначыў Андрэй Худык. — Сёлета мы плануем, што каля 30 % ЦКА будзе ўцягнута ў эканоміку краіны.

Намеснік міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя **Аляксандр КОРБУТ** расказаў, як у Беларусі арганізавана забарона выкарыстання аднаразовага пластыкавага посуду ў аб'ектах грамадскага харчавання, як ажыццяўляецца пераход аб'ектаў гандлю да больш шырокага ўжывання напояў у шкляннай тары, пакетаў, аднаразовага посуду і сталовых прыбораў з паперы, мінімізаецца продаж пластыкавых аднаразовых рэчаў.

— Важна прадухіляць утварэнне адходаў, пераглядаць свае падыходы да пакупака, — упэўнены Аляксандр Корбут. — Выбіраючы замест аднаразовай упакоўкі шматразовую, спажываюць ўздзейнічаюць на вытворцаў.

Беларускім вопытам зацікавіліся і іншыя краіны — удзельніцы СНД. Многія з іх таксама робяць пэўныя крокі па змяншэнні выкарыстання пластыкавай упакоўкі. Так, ва Узбекістане бясплатная выдача пакетаў пад забаронай з 2019 года. У Арменіі з 1 студзеня 2022 года будзе забаронена прадаваць аднаразовыя пластыкавыя пакеты таўшчынёй да 50 мікрон. Плануецца адмовіцца ад пластыкавай тары ці зменшыць колькасць пластыку ва ўпакоўцы ў Таджыкістане і Кыргызстане.

Як гандляваць выкідамі?

Закранулі ўдзельнікі мерапрыемства і пытанне вугляроднага рэгулявання з улікам «зялёнага пагаднення», прынятага ў ЕС, і ўвядзення на яго тэрыторыі з 2026 года

вугляроднага падатку. Паколькі Беларусь, як і іншыя краіны Садружнасці, экспартуе сваю прадукцыю ў Заходнюю Еўропу, неабходна зніжаць яе вугляродаёмістасць для павышэння канкурэнтаздольнасці.

Намеснік дырэктара дэпартаменту кліматычнай палітыкі і «зялёных» тэхналогій Міністэрства экалогіі, геалогіі і прыродных рэсурсаў Рэспублікі Казахстан **Айнур КАПБАЕВА** расказала пра вопыт сваёй краіны ў галіне гандлю выкідамі парніковых газаў. Сістэма дзяржаўнага рэгулявання ў сферы выкідаў і паглынання парніковых газаў там дзейнічае з 2011 года. У рамках новага Экалагічнага кодэкса яна была ўдасканалена для выканання абавязацельстваў Парыжскага пагаднення. Пачынаючы з 2021 года вугляродны бюджэт будзе штогод скарачацца на 1,5 % ад узроўню вугляроднага бюджэту 1990 года. Сістэма ахоплівае каля 40 % усіх агульнанацыянальных выкідаў і рэгулюе энергетычны, горназдабывальны, металургічны,

хімічны, апрацоўчы сектары і іншыя. Кампаніі з больш тэхналагічнымі вытворчасцямі могуць прадаць лішкі квот на выкіды тым, хто не мадэрнізуе свае прадпрыемствы.

Устойлівае развіццё

Падзяліліся краіны — удзельніцы СНД і сваімі поспехамі ва ўкараненні Мэт устойлівага развіцця ў галіне аховы навакольнага асяроддзя. Так, напрыклад, у Кыргызстане прынятая нацыянальная стратэгія захавання снежнага барса на 2013—2023 гады. Плануецца таксама павялічыць плошчу асабліва ахоўных прыродных тэрыторый з 7,4 да 10 %.

У Расіі займаюцца ачысткай ад смецця прыбярэжных тэрыторый рэк і азёр, рэалізоўваецца праект па захаванні возера Байкал. Займаюцца там і смеццем — за апошні час доля адходаў, якія перапрацоўваюцца, складала ў краіне больш за 8,5 %.

Аляксандр Корбут расказаў, як у Беларусі працуюць над захаваннем тарфянікаў. **Наталля ІНЧЫНА**, начальнік упраўлення рэгулявання ўздзеяння на атмасфернае паветра, змену клімату і экспертызы Мінпрыроды, адзначыла, што ў найбліжэйшы час беларускі ўрад прыме новы нацыянальны ўнёсак краіны, у адпаведнасці з якім плануецца скараціць выкіды парніковых газаў на 35 % да 2030 года адносна ўзроўню 1990-га.

Вераніка КОЛАСАВА, фота прэс-службы Мінпрыроды.

Згодна з планам работы МЭС СНД на 2022—2023 гады, у гэты час плануецца вывучыць магчымасць збліжэння падыходаў і гарманізацыі нацыянальнага заканадаўства ў вобласці аховы навакольнага асяроддзя.

Метэаклуб

Прагнозы надвор'я патрэбныя розныя

Што абываецца ведае пра Белгідрамет? Мабыць, толькі тое, што гэтая ўстанова складае прагноз надвор'я, які агульваецца ў СМІ. На самай жа справе дзяржаўная ўстанова «Рэспубліканскі цэнтр па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя» (гэта афіцыйная назва Белгідрамета) складае дзясяткі спецыялізаваных прагнозаў.

Спецпрагноз дапаможа ўсім

Сучаснае абсталяванне і кваліфікаваныя спецыялісты Белгідрамета дазваляюць атрымліваць загодзя дакладныя прагнозы надвор'я. І калі для абывацеля раніцай актуальнае пытанне — браць ці не браць сённа парасон, то для многіх галін эканомікі архіважна мець дакладны прагноз надвор'я, каб добра арганізаваць сваю работу альбо своечасова падрыхтавацца да прыродных катаклізмаў.

Белгідрамет наладзіў адраснае абслугоўванне з улікам асаблівасцяў дзейнасці арганізацыі ў розных галінах эканомікі. Напрыклад, для лесагаспадарчых прадпрыемстваў, у тым ліку для запаведнікаў і нацыянальных паркаў, ажыццяўляецца падрыхтоўка разлікаў і прагнозаў магчымага ўзгарання лясоў на 1-3 сутак.

Для прадпрыемстваў аграпрамысловага комплексу складаюцца аграметэаралагічныя прагнозы рознай своечасовасці і спецыялізаваныя даклады, удакладненне агракліматыхных паказчыкаў: сум актыўных тэмператур, пачатку і працягласці вегетацыйнага перыяду і інш.

Падрыхтоўваюцца лічбавыя прагнозы надвор'я па наступных метэаралагічных параметрах: вецер, ападкаў, навалніцы, тэмпература паветра, вышыня снежнага покрыва і іншае з дэталізацыяй па раённых цэнтрах краіны.

Звесткі аб сярэднясутачнай тэмпературы на пунктах размяшчэння энергааб'ектаў, прагнозы вясновага прытоку вады ў вадасховішчах, яе максімальных узроўняў падчас вясновай паводкі, тэрміны ўскрыцця рэк і пачатак лядовых з'яў — такія звесткі дапамагаюць арганізацыям паліўна-энергетычнага комплексу найбольш эфектыўна арганізаваць работу.

Як доўга будзе доўжыцца ацяпляльны сезон, залежыць у тым ліку і ад сіноптыкаў. Бо яны даюць прадпрыемствам жыллёва-камунальнай гаспадаркі інфармацыю аб пераходзе тэмпературы паветра праз 0 °C у бок паніжэння, сярэднядзённую тэмпературу. На аснове гэтых даных і вызначаюцца тэрміны ўключэння і адключэння ацяплення.

Будаўнічыя арганізацыі атрымліваюць звесткі аб чаканай хуткасці ветру 12—14 м/с і больш. Гэта важна для бяспекі людзей, якія працуюць на вышыні.

Для транспартных прадпрыемстваў неабходна мець інфармацыю аб гідралагічных даных, аб узроўнях вады ў рэках каля мастоў і прагнозы іх затаплення, а таксама аб прагнозах пераходу тэмпературы паветра праз +25 °C у бок павышэння.

Ад універсальнага да асабістага

Для ўсіх патрэбны ўніверсальныя загодзя складзены прагноз надвор'я і спецыялізаваная экалагічная і радыяцыйная інфармацыя. Яна ўтрымлівае звесткі аб радыяцыйнай абстаноўцы, аб стане зямель (глебы), паверхневых вод па гідрабіялагічных паказчыках, атмасферным паветры (ападкаў, снежным покрыве). Таксама праводзяцца хімічныя даследаванні глеб, атмасфернага паветра, гідрабіялагічныя і радыёхімічныя даследаванні, дазіметрычныя, радыёметрычныя, гама-спектраметрычныя вымярэнні і інш.

Сустракаюцца сітуацыі, калі для чалавека ці арганізацыі важна дакладна ведаць, напрыклад, пра тое, што ў пэўны прамежак часу ў тым ці іншым раёне назіраліся небяспечныя з'явы надвор'я. Такія даведкі атрымліваюць у Белгідрамеце.

Не ўсе ведаюць, што Белгідрамет прапануе эксклюзіўную паслугу — пашпарт надвор'я. А на якую дату заказаць гэты дакумент? Можна на дзень вяселля ці дзень нараджэння дзіцяці. У пашпарце надвор'я ўтрымліваюцца пэўныя звесткі аб умовах надвор'я ў любым пункце краіны ў знамянальны дзень заказчыка. Бонус — віншаванне ад Белгідрамета з важным падзеяй у жыцці.

Шмат хто з нас карыстаецца мабільным дадаткам ад Белгідрамета — «Надвор'е ў кішэні». Зазірнуўшы ў хатнія або працоўныя камп'ютары, амаль ва ўсіх у закладках убачым сайт Белгідрамета — pogoda.by.

Маргарыта ДРАЗДОВА, фота аўтара.

Чытайце ў вераснёўскім нумары часопіса «Родная прырода»:

- ✓ Ідэальнай лічбавай мадэлі прагнозу надвор'я не існуе.
- ✓ Другое жыццё будаўнічых адходаў.
- ✓ У Жодзіне знойдзены новы для Беларусі від божай кароўкі.
- ✓ Як паляпшаюць водаабеспячэнне ў Мастоўскім раёне.
- ✓ Мікс дзікага лесу і культурных раслін.

